

Разом з тим необхідно відзначити, що на законодавчому рівні часто недостатньо чітко проводиться розмежування компетенції органів державної влади та органів місцевого самоврядування в області захисту материнства і дитинства, і визначаються форми участі цих органів у реалізації державної політики в сфері захисту материнства і дитинства. Все це, безумовно, позначається на практиці роботи органів місцевого самоврядування в сфері захисту материнства і дитинства.

Таким чином, проблема захисту прав матері та дитини потребує подальшого розвитку і вдосконалення законодавства та розробки механізму реалізації їх прав, прийняття загальнонаціональних програм для подальшого забезпечення захисту прав матері та дитини.

Список використаної літератури

1. Про державну допомогу сім'ям з дітьми [Текст]: Закон України від 21.11.1992 (в ред. від 22.03.2003) // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 20. – Ст.102.
2. Прієшкіна О.О. Роль органів місцевого самоврядування по захисту та розвитку національного усиновлення та інших форм сімейного виховання дітей: досвід, проблеми та шляхи їх вирішення [Текст] / О.О. Прієшкіна // Науковий вісник Академії муніципального управління: Зб. наук. праць. – Серія «Право». – Вип. 2. – 2009. – С. 82-89.
3. Приешкина А.А. Защита прав матери и ребенка – приоритетная задача государственных органов и органов местного самоуправления: проблемы и перспективы развития [Текст] / А.А. Приешкина // Правова держава. – 2008. – №10. – С.43-50.
4. Харченко, О. О. Роль органів місцевого самоврядування в становленні локальної системи соціального захисту прав матері та дитини [Текст] : автореферат... канд. юрид. наук: спец. 12.00.02 «Конституційне право; муніципальне право» / О. О.Харченко. – Маріуполь : Маріупольський держ. ун-т, 2012. – 19 с.

С. В. Хухров

студ. II курсу

спеціальність «Правознавство»

Науковий керівник: д. ю. н., проф. О. В. Прієшкіна

МАГДЕБУРЗЬКЕ ПРАВО – ОСНОВА РОЗВИТКУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В XIII-XVI СТОЛІТТЯХ

Історична характеристика місцевого самоврядування неоднозначна, адже існують різні підходи дослідників до виникнення місцевого самоврядування, спостерігається недостатній рівень вивчення етапів становлення місцевого самоврядування

на українських землях. Так, у різні часи особливості розповсюдження Магдебурзького права у слов'ян досліджували такі вчені, як В.Антонович, М.Владимирський-Буданов, М.Грушевський, Т.Гошко, С.Іваницький-Василенко, Н.Камінська, А.Кистяківський, М.Костомаров, Ф.Леонтович, В.Отومانовський. Воно було започатковане привілеями 1188 р., отриманими німецьким містом Магдебургом від архієпископа – власника міста [1, с. 139].

В Україні раніше інших Магдебурзьке право отримали міста Закарпатської України, яка перебувала під Угорщиною [2, с.55]. Необхідно також згадати декілька слів по так зване «хельмське» та «хельмінське» право, яке широко застосовувалось в містах Правобережної України [3, с.234]. Всі міста України поділялись на три категорії. До першої категорії належали міста, що отримали Магдебурзьке право від литовських князів, польських та угорських королів, переважно це були міста Правобережної України. Ще раніше Магдебурзьке право було надано містам Закарпатської України, які на той час входили до складу Угорщини. З 1329 р. Магдебурзьким правом уже користувались Хуст, Вишкове, Тячів. Згодом його отримали Сянок (1339), Львів (1356), Кам'янець-Подільський (1374), Луцьк (1432), Кременець (1438), Житомир (1444), Мукачеве (1445), Київ (1594). До другої категорії входили міста, які отримали Магдебурзьке право від їх власників. Так, князі Вишневецькі у XVI ст. дарували Магдебурзьке право містам Лохвиці, Лубнам, Пирятину, Прилукам. До третьої категорії належали міста, яким Магдебурзьке право було надано грамотами гетьманів після приєднання України до Московської держави. У 1752 р. Магдебурзьке право було дароване гетьманом К. Розумовським Полтаві, в 1758 р. Новгороду-Сіверському. До кінця XVIII ст. Магдебурзьке право одержали майже всі міста Лівобережної України. Грамоти гетьманів переважно підтверджували права всіх міст України на самоврядування, які вони отримали, перебуваючи ще під литовським та польським пануванням.

Магдебурзьке право – поширена система міського самоврядування в Європі у середні віки. Суть його полягала в тому, що міське населення, звільнившись від юрисдикції урядової адміністрації феодалів, воєвод, намісників, отримувало можливість самоврядування на корпоративній основі, запроваджувались власні органи місцевого самоврядування [3, с.234].

На теренах, що відійшли до Московського царства, де містам не надавалось самоуправління, після 1654 р. Магдебурзьке право залишилося лише у деяких також звільнених привілейованих містах. Фактично застосування Магдебурзького права припинилося після запровадження в 1781р. «Установлення про губернії» і створення нової судової системи [4].

В 1831 р. російський цар Микола I взагалі скасував це право по всій Україні, окрім Києва, де воно збереглося до 1835 р. Міське управління було передане у відання Думи.

Відомий російський дослідник права А. Кістяківський підкреслював, що «Магдебурзьке право терпіло зміни від місцевих звичаїв та поглядів, що часто діяли поряд з ним і заміняли його» [5, с.56]. Щодо причин поширення, значення і ролі Магдебурзького права в Україні, то можна сказати, що багато українських вчених ХІХ ст. таких як М. Грушевський, М. Владимирський, В. Антонович та інші – вважали, що це іноземне, привнесене зовні право, не мало жодного «ґрунту» в містах України та лише перешкоджало природному розвитку вічового устрою давньоруських міст на основі звичаєвого права. Магдебурзьке право впливало на більш швидке економічне зростання міст, та сприяло їх розвитку [6, с.467].

Вчений П.Музиченко вважає, що на першому етапі свого існування Магдебурзьке право відіграло дещо прогресивну роль в економічному розвитку України [3, с.236]. Безумовно, отримання правових форм, навіть ліберальних і демократичних, але якщо вони іншого походження – це процес болісний та суперечливий. Та цей процес і реакція на нього був би однозначно негативним, якби українська державність у цей період (ХV-ХVІІІ ст.ст.) не переживала складного процесу часткової втрати свого суверенітету.

Позитивний історичний досвід Магдебурзького права був врахований при реформуванні сучасної системи місцевого самоврядування, а саме: представники підприємницького кола відповідної місцевості повинні не шляхом примусу та оподаткування направляти кошти на розвиток місцевої території, а бути особисто зацікавленими в цьому, приймаючи вказане за честь, а не обов'язок.

Таким чином, при реформуванні системи державного управління та місцевого самоврядування треба враховувати історію цього права та не загубити ті її структурні елементи, що мають витоки зі специфічної форми Магдебурзького права, а отже, вже є зрозумілими для вітчизняної системи місцевого самоврядування.

Список використаної літератури

1. Камінська Н. В. Місцеве самоврядування: теоретико-історичний та порівняльно-правовий аналіз: навчальний посібник [Текст] / Н. В. Камінська. – К.: КНТ, 2010. – 232 с.
2. Гошко Т. Нариси з історії Магдебурзького права в Україні, XIV – початок XVIIст. [Текст] / Т. Гошко; [наук.ред. Я. Дашевич]. – Львів: Афіша, 2002. – 254 с.
3. Музиченко П.П. Історія держави і права України [Текст]: Навч. посібник / П.П. Музиченко. – 4-те вид., стер. – К.: Знання, 2003. – 429 с.
4. Магдебурзьке право / Енциклопедія «Вікіпедія» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Магдебурзьке_право. – Назва з екрана.
5. Кистяковский А.Ф. Очерк исторических сведений о своде законов, действовавших в Малороссии, под. заглавием: Права, по которым судится Малороссийский народ [Текст] / А.Ф. Кистяковский. – К.: Университет. тип., 1879. – 114 с.
6. Владимирский-Буданов М.Ф. Немецкое право в Польше и Литве [Текст] / М.Владимирский-Буданов. – СПб, 1868. – 268 с.

М.М. Ячменська

студ. II курсу

спеціальність «Правознавство»

Науковий керівник: д.ю.н., проф. О. В. Прісикіна

РОЛЬ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В РОЗШИРЕННІ ПРАВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

З часу незалежності України питання впровадження децентралізації влади постійно піднімалось, але політичної волі дійсно затвердити цю реформу не вистачало. Проблема децентралізації влади є досить актуальною і дискусійною на сьогодні. Сучасний етап розвитку держави вимагає нової якості публічної влади: удосконаленої моделі державного управління, наповнення місцевого самоврядування реальним змістом, що відповідало б сучасним вимогам [1, с.37]. Можна впевнено стверджувати, що нині в Україні цей процес справді активізувався. Президентом України поданий законопроект «Про внесення змін до Конституції України щодо децентралізації влади». Протягом 2014-2015 р.р. Верховною Радою, Кабінетом Міністрів України на підтримку реформи з децентралізації було напрацьовано та прийнято цілу низку законодавчих та розпорядчих документів, а саме: Закони України «Про співробітництво територіальних громад», «Про добровільне об'єднання територіальних громад», «Про місцеві вибори», «Про засади державної